

ХРОНИКА

ТРЕЋИ КОНГРЕС ПРАВОСЛАВНИХ ТЕОЛОШКИХ ШКОЛА

У Бруклајну код Бостона, 30. августа — 4. септембра 1987.

После одржаних I и II Међународног конгреса свих Православних Теолошких школа (1936. и 1976. у Атини), осетила се потреба за чешћим сусретима православних богослова из свих Богословских факултета и Духовних академија широм Православних цркава у свету.

Ове године, од 30. августа до 4. септембра, Грчки Православни теолошки факултет *Часнога Крста* (у саставу Hellenic College-а крај Бостона, у држави Масачусетс, САД), поводом прославе своје *педесетогодишњице* (1937—1987), организовао је „Трећу Међународну конференцију Православних теолошких школа“, са општом темом: „*Икона и Царство: Православље пред лицем 21. века*“. Тема је, очигледно, дата у вези са овогодишњом прославом 1200-годишњице светог VII Васељенског сабора у Никеји (787—1987).

Иницијативу сазива овог Конгреса дао је раније изабрани (на II Конгресу) трочлани Комитет за продужење ових сусрета и рада, у саставу: Професори Сава Агуридис и Никос Нисиотис (недавно преминуо) из Атине и Константин Андроников из Париза. Позвано је и одазвало се око 20 православних високих и виших богословских школа, са разумљиво најбројнијим учелићем самога домаћина и Академије Св. Владимира из Њујорка, док су из других земаља дошли свега два до четири представника из сваке теолошке школе. Свега је било око 60 академских представника, док се број учесника на Конгресу пео неких дана и до 100.

Конгрес је започео у недељу 30. августа свечаном Архијерејском Литургијом, коју је служио Њ. Високопреосвештенство Архиепископ Јаковос, уз саслужење неколико свештених представника православног богословља из разних школа. По подне је Архиепископ Јаковос свечано поздравио госте и отворио рад Конгреса, а онда су учеснике редом поздрављали: декан Факултета *Холи-Кроса* отац Алкивијадис Каливас, председник Грчког колеџа митрополит Њу-Дерзија г. Сила, директор Бостонског Теолошког института Лорин Геџ, па затим проф. К. Андроников, митрополит Атанасиос из Цариграда и остали редом представници високих и виших богословских школа. Затим је прочитан уводни реферат проф. С. Агуридиса (који због болести није могао доћи), у коме је дат сүмарни преглед новијег развоја православне теологије и проблема са којима се она данас сүочава.

Општа тема Конгреса „*Икона и Царство*“ била је обрађивана у неколико области: *Царство и друштво*, *Царство и Црква*, *Царство и свет*, *Царство и личност*, *Аспекти о Икони и VII Васељенском сабору*. Ове шире теме биле су од организатора раније подељене појединим факултетима и академијама, обично по две школе за једну тему, тако да су третиране са више страна, свака са по неколико предавања. Тако је, на пример, Атинском и Београдском Теолошком факултету била додељена тема *Црква и Царство* (долепотписани представник нашег Факултета одржао је реферат на тему *Есхатолошки карактер Цркве*, већ објављен у „Гласнику СП Патријаршије“ за септембар 1987).

Дајемо укратко наслове главних предавања, да би се видела разноврсност тематике и савремени интереси православних теолога.

Отац Алкссеј Књазев (Париз): *Рано царство (светско) и Црква.*

Група професора из Бруклајна: *Порука Цркве у контексту света и времена.*

Проф. Петрос Василијадис (Солун): *Икона и Црква у Апокалипсису.*

Отац Џон Брек (Њујорк): *Био-медијална технологија: царства или света.*

Проф. Михаил Иванов (Москва): *Православна теологија и еколошки проблеми.*

Проф. Константин Војку (Сибиу) — иста тема, са другог аспекта.

Проф. Власиос Фидас (Атина): *Они изван Цркве.*

Епископ Анастасиос Јанулатос: *Виђење народа других вера са православне гачке.*

Проф. Константин Скутерис (Атина): *Доксологија као језик Православља.*

Проф. Виктор Петушенко (Одеса): *Разматрање о нуклеарном холокосту (катастрофи).*

Проф. Кириаки Фиццералд (Бостон) и отац Станлеј Харакас — на исту тему.

Проф. Ремус Рус (Букурешт): *Слобода и личност.*

Митрополит Јосиф и проф. Благоје Чифљанов (Софија): *О иконоклазму, са историјске и теолошке стране.*

Проф. Николај Заболоцки (Лењинград): *Естетика иконографије и такође на тему: Царство Божије и друштво.*

Митрополит Атанасиос (Цариград): *Религиозна уметност у Цариграду у 19. и 20. веку.*

Отац Аурел Јиви (Сибиу): *Откривење VII Васељенског сабора.*

Отац Георгиос Пападимитриу (Бостон) — на исту тему.

Отац Теодор Стилијанопулос (Бостон): *Размишљање о будућности теолошког рада и улога Богословских школа.*

Осим побројаних предавања било је и још неколико кореферата, од којих су вредни спомена: оца Томе Хонко, проф. Веселина Кесића и о. Павла Таразија (сви из Њујорка), проф. Георгиоса Бебиса (Бостон), о. Николаја Озољина (Париз) и још неколицине учесника из Европе и Америке.

Детаљнији приказ садржаја реферата и кореферата тешко да је могуће овде давати, поготову што ће комплетни текстови њихови бити тек објављени (у издању „Холи-Крос“а, на енглеском). Могуће је, ипак, уопштено рећи да је задивљујуће било видети код доброг дела, нарочито млађих, православних теолога присуство живог осећања и сазнања све сложености проблематике савременог света и човека, Цркве и друштва поткрај нашег 20. века, у доба секуларизације, технолошког развоја и еколошких, нуклеарних и других опасности, које угрожавају слободни и пуни развој боголике људске личности и тројичелике заједнице, чија је жива слика Црква на земљи, као стварна икона есхатолошког Царства Божијег у историји.

Наравно, многи проблеми су на овом Конгресу само дотакнути, али свест о њима, осећање потребе пуног ангажовања православног богословља, и нас који богословље предајемо у конкретним теолошким школама, наш бољи допринос животу и раду Православних Цркава у свету, у различитим друштвено-политичким и религиозно-цивилизацијским срединама — то је оно што су окупили у живописном кампу *Хеленик колеџа* православни теолози живо осећали и у разговорима пројављивали. А све са свешћу да Православље има шта да каже савременом свету и човеку, без удварања, ни одрицања себе.

Важно је још напоменути да је богослужбени живот, свакодневне службе у дивном византијском Храму Часнога и Животворнога Крста, биле су у центру рада и и размишљања окупљених православних богослова и студената (притом не само теологије, него и осталих факултета из околине). Такође је за сваку похвалу и топло, несебично гостопримство домаћина, који се постарао, притом, да нас скоро сваки дан, у слободним часовима, проведе по околним православним храмовима и парохијама, где смо имали прилике да на лицу места упознамо живот православних грчких, арапских, румунских и албанских заједница.

На крају Конгреса је изабрана петочлана стална Комисија за старање о следећем конгресу Православних Теолошких школа, који би требало да се одржи кроз 5 година у Румунији.

Јеромонах Атанасије Јевтић

Учесници 3. Конгреса Теолошких школа у Бруклајну

Исправка: У претходном броју „Богословља“ (бр. 1. 1987), у чланку проф. П. Христу (Солун): *Света Гора за време Латинске окупације*, на стр. 8 (три пута) погрешно је објашњење (наше) да *Ивири* или *Иберци* значи: *Шпанци*, него треба: *Грузинци*, како је и речено први пут, у редовима 3—4.

— Уредништво се извињава г. Професору и читаоцима.